

Valamit visz a víz Élet a Mekong-delta vizein

A Mekong a maga 4909 km-vel Ázsia egyik leghosszabb folyója. Áthalad Kínán, Mianmaron, Thaiföldön, Laoszon, Kambodzsán és Vietnamon. A torkolati szakasza 200 km-t tesz meg Vietnam területén, kilenc ágra oszolva omlik a Dél-kínai tengerbe. Ezt a szakaszt „Kilenc Sárkány Folyójának” nevezik. A júniustól októberig tartó áradás alatt a deltavidék jóformán egésze víz alá kerül, a települések közötti kapcsolat szinte kizárólag vízen működik.

A delta túlnyomó része Vietnam területére esik, közel 70 000 km²-nyi területe 4,5 millió embernek jelent megélhetést. A már Kambodzsában elágazó folyó kilenc széles ága jelenti a vízi élet fő gerincét. A deltavidéket behálózó ezernyi természetes és épített csatorna állandóan változó vízállástól átforgatott labirintusa hemzseg az élettől. A nehéz, sok kompromisszumot követelő életfeltételek ellenére rendkívül sűrűn lakott terület. A lakosság alapvetően mezőgazdasággal és halászattal foglalkozik, változatos, szegényes itt-ott talált építőanyagokból teremtett környezetben. Építenek árterületen, falvakban, folyóparton, vízfelszínen és hajókon attól függően, hogy a Delta-vidéken éppen hol élnek és milyen tevékenységet végeznek. Az ott élő ember számára a vízingadozás állandó alkalmazkodást jelent. A magaslatra épített házaktól kezdve az úszó otthonokig minden életformára találunk példát.

A felső delta vidékén fontos a magasabban fekvő városokkal való egész éves szárazföldi kapcsolattartás. A rizstermelés mellett itt sokan kézműiparból élnek, házaikat - padlószintjükkel a töltésszerűen kiképzett, egész évben száraz út magasságában- cölöpökre építik. Az épületek a víz felől állandóan megközelíthetők, száraz évszakban lépcsővel, nedves évszakban egyszerűen a tornác elé beúszó hajóval. Az épületek falvakba rendeződnek, az egyes falvakat más-más népcsoporthoz tartozó emberek alkotják. Itt találjuk Dél-Vietnam legváltozatosabb vallási és kulturális összetételét.

Falusi jellegű környezetbe rendeződnek az alsó deltavidék mezőgazdaságból, főleg állattartásból élő lakói is. A minden irányból folyókkal, csatornákkal körülvett állandóan száraz magaslatokon, földre épített házakban hagyományos mezőgazdasági élet folyik. A portához föld, gyümölcsfa, állatok és a szállítást szolgáló csónak tartozik. A száraz évszakban a csatornák alacsony vízállásúak, gyalogosan átjárhatóak. Tekintettel az állandóan magas hőmérsékletre és páratartalomra, az ott élők úgy sétálnak ruhástul a vízben, mint más a szárazföldön. A folyók által apró parcellákra osztott szárazföldi területeket magas vízállás esetén a legkülönbözőbb fajtájú hidak rendszere köti össze.

A folyószakaszok kiszélesedésein, illetve a torkolatokban található a vidék talán legérdekesebb életformája. A kizárólag halászatból élő lakosok merőleges rendszerű vízi úthálózatra szervezett településeken élnek. A közel négyzetalaprájú, magastetős, „út” felé tornácos házaik hordókon lebegnek a víz felett. Az „utcák” mentén elektromos felső

vezetékek kusza hálózata feszül, vagy nem feszül, ilyenkor a hajó útjában vízbe lógó vezetéket csak bátran odébb kell lökni. Az azonos tömegű és alaprajzi rendszerű épületek szabályos utcaképet alkotnak. Tornácaikat egymással fapallók kötik össze, egy sajátos járdarendszert képezve így az „utca” két oldalán. A házak padozata közepén lyukas, ebbe úsztatják be a haltenyésztésre szolgáló ketreceket, táplálják a halakat, majd a megfelelő időben a ketrecet kiúztatják, és eladásra elszállítják őket.

Sajátos életmódot jelent a kereskedők és halászok által kedvelt, állandó helyváltoztatásra képes hajón lakás. Az akár 10-15 fős családot is befogadni képes hajók a deltavidék minden területén megtalálhatók. Érdekes képet mutat délkelet-Ázsia legnagyobb vízi piaca a Mekong delta középső területén. Hosszú kilométereken át a legkülönbözőbb portékákat áruló hajók, és egyéb úszó képződmények tömege lepi el a Mekong folyó felszínét. A vásárolni vágyók hajóikon, csónakjaikon keresik föl az árusokat, de az is gyakran előfordul, hogy az árusok mozognak hajóikon a vásárlók felé.

A városok közelében, vagy a városokhoz tartozó folyóparti szakaszokon állandó kereskedelmi élet folyik. A cölöpökre állított, partról és folyóról egyaránt megközelíthető házakat kereskedők lakják. Itt az élethez szükséges minden termék megtalálható: bambuscölöpök házépítéshez, agyagedények gabonátároláshoz, koporsók, kocsmák, benzinkutak, stb. Az épületek a folyó felé több méter magas cölöpökkel fordulnak, és rámpával vagy lépcsővel így az üzletek minden vízállás esetén megközelíthetők.

Dél-Vietnam népe büszke a deltavidék gazdagságára. Az ország legjelentősebb rizstermelő, zöldség és gyümölcsstermő vidéke, ez jelenti gazdaságának alapját. Gyakran előforduló óriási árvizek tizedelik meg lakosságát, ennek ellenére az ország legsűrűbben lakott vidéke. A mindenhol mocskos, a városok közelében fényesfekete víz mégis az emberi lét alapfeltétele, annak minden nehézségével együtt.

Nagy Borbála